

Beleidsplan Gelderse Archeologische Stichting

Versie 18 oktober, Marc Wingens en Masja Parlevliet

Vorige beleidsstukken:

- *Profiel & perspectief*. Beleidsplan 2004-2008
- *Koers in de toekomst*, discussiestuk van Martijn Defilet en Maarten Wispelwey (2012)

Wie zijn wij?

De Gelderse Archeologische Stichting (GAS) is een netwerkorganisatie van archeologische professionals en vrijwilligers in Gelderland. De GAS bestaat sinds 1930 en is daarmee een van de oudste archeologische organisaties in Gelderland. De GAS is opgericht door de provincie Gelderland voor het verzamelen en beheren van de Gelderse archeologische collectie. Inmiddels is die taak opnieuw in handen van de provincie Gelderland, door middel van het Gelders Archeologisch Centrum G.M. Kam. De GAS is nog wel eigenaar van de collectie. De provincie Gelderland is dan ook een belangrijke stakeholder van de GAS.

De GAS hoort, met de AWN en het Gelders Archeologisch Centrum in Nijmegen, tot de organisaties voor archeologie in Gelderland. Maar hiernaast is er ook een groot aantal door overheden betaalde, gemeentelijke en regioarcheologen actief, evenals archeologen die werkzaam zijn voor commerciële bedrijven. Samen zitten deze professionals en vrijwilligers in een fors aantal praatclubs. Het is de vraag welke positie de GAS in dit geheel wil innemen.

Eén ding is zeker: Publieksbereik vinden we op dit moment het belangrijkste. We willen de mensen interesseren voor de archeologie van Gelderland. De GAS ziet zich hierbij nadrukkelijk als intermediair tussen professionals en het bredere publiek.

Doelstellingen

1. Vergroten publieksbereik voor de Gelderse Archeologie
2. Versterken van de samenwerking tussen professionals en vrijwilligers
3. Collectiebeheer van de GAS-collectie en eventueel toekomstige giften
4. Stimuleren en faciliteren van wetenschappelijk onderzoek

Hoe doen we dat (basis)?

- Het algemeen bestuur van de GAS komt minimaal 3x per jaar samen en houdt elkaar op de hoogte van relevante ontwikkelingen.
- We organiseren 1 x per jaar een Gelderse Archeologische Dag.
- We zorgen ervoor dat ieder jaar een Gelderse Archeologische Kroniek verschijnt.
- We blijven, in overleg met de provincie, zorgdragen voor de GAS-collectie.

1) Publieksbereik, hoe doen we dat?

Bij publieksbereik is, vanuit landelijk, provinciaal en gemeentelijk overheidsbeleid, met name publiekparticipatie belangrijk. Archeohotspots en de Nationale Archeologiedagen spelen hier specifiek op in. De GAS heeft haar eigen rol, maar kan ondersteunend zijn aan de taken en werkzaamheden van de regio- en stadsarcheologen, de provinciaal archeoloog, de medewerkers van het Gelders Archeologisch Centrum en de actieve vrijwillige archeologen, die allen bezig zijn met publieksbereik en –participatie.

Bij het vergroten van het publieksbereik onderscheiden we de volgende doelgroepen:

- A. Archeologen (professionals en vrijwilligers)
- B. Hoog opgeleiden die geïnteresseerd zijn in archeologie en geschiedenis
- C. Het bredere publiek dat het leuk vindt met archeologie geconfronteerd en vermaakt te worden (1. volwassenen en 2. kinderen).

Hoe gaan we deze groepen bereiken?

- Door het organiseren van een jaarlijkse Gelderse Archeologische Dag (doelgroep A+B).
- Door de jaarlijkse publicatie van de Gelderse Archeologische Kroniek in het jaarboek Gelre (doelgroep A+B).
- Door betrokkenheid bij erfgoededucatie (doelgroep C2)
- Door de digitale ontsluiting van de GAS-collectie te bevorderen
- Door de provincie / Erfgoed Gelderland te ondersteunen bij het opzetten van Archeohotspots (doelgroep C1+2)
- Door participatie in de Nationale Archeologiedagen (doelgroep C1+2)
- Door de communicatie vanuit en met de GAS laagdrempeliger te maken, bv door het maken van een website, het bijhouden van social media, etc.

2) Samenwerking professionals en vrijwilligers, hoe doen we dat?

Van oudsher is de archeologie een onderwerp dat zowel door professionals als door vrijwilligers wordt bestudeerd en gekoesterd. Hierbij kunnen zij gezamenlijk optrekken, maar ook eigen wegen bewandelen. Belangrijk is dat uiteindelijk hetzelfde doel wordt nagestreefd: het behouden en vergroten van de kennis over de (voor)geschiedenis van Gelderland en het uitdragen van dit verhaal. Om elkaar te kunnen vinden en te weten wat er speelt, is het goed in elkaars netwerk te zitten. Dit gebeurt:

- Doordat het bestuur gevormd wordt uit vertegenwoordigers vanuit de professionele en de vrijwilligershoek.
- Door het organiseren van de Gelderse Archeologische Dag, eenmaal per jaar.
- Door minimaal 1x per jaar (tijdens de Gelderse Archeologische Dag) een determinatietafel te faciliteren.
- Door ervoor te zorgen dat de uitkomsten uit de determinatietafel (in Archis) geregistreerd worden.
- Door als intermediair te fungeren tussen particuliere initiatieven en professionals (platformfunctie).

3) Collectiebeheer, hoe doen we dat?

De basis van de GAS wordt van oudsher gevormd door het beheren van de GAS-collectie. Deze taak is alweer 20 jaar geleden (in 1997) overgenomen door het Gelders Archeologisch Centrum, dat wordt gefinancierd door de provincie Gelderland. De GAS is echter nog altijd eigenaar van de collectie en heeft deze in bruikleen aan de provincie afgestaan. In de bruikleenvoorwaarden is opgenomen dat de collectie beheerd en onderhouden dient te worden, inclusief het normale onderhoud aan conservering en restauratie. Herstel van schade, opgelopen tijdens de bruikleen, is ook voor rekening van de provincie Gelderland. Hoewel de GAS officieel eigenaar is, heeft zij feitelijk niets meer met haar collectie te maken en wordt zij ook niet van de toestand op de hoogte gehouden door het Gelders Archeologisch Centrum.

- Het is belangrijk dat we snel nieuwe schriftelijke afspraken over de bruikleennemer-bruikleengeverrelatie gaan maken met de provincie
- Daarbij moeten we ook praten over de digitale ontsluiting van de collectie
- En over de mogelijke overdracht van de collectie aan de provincie (waarvan al 20 jaar sprake is, maar waarvoor, aan weerszijden, de juiste voorwaarden nog niet zijn gevonden)

4) Wetenschappelijk onderzoek, hoe doen we dat?

Regelmatig komen we potentiële onderwerpen tegen die vragen om nader onderzoek. Onderzoek dat uitgevoerd kan worden door vrijwilligers, maar met ondersteuning van professionals naar een hoger plan getrokken kunnen worden. Of onderwerpen waar we de wetenschap warm voor zouden willen maken. Welke rol spelen wij hierin?

- Als intermediair fungeren tussen particulier initiatief en de wetenschap
- Ondersteuning bieden bij het verwerven van een mogelijke financiering van het onderzoek
- Universiteiten en hogeschool warm maken voor onderzoeksonderwerpen
- Lijst van potentiële scriptieonderwerpen bijhouden

Financiën

De financiële middelen die de GAS ter beschikking heeft, dienen uiteraard te passen bij de doelstelling en het beleid. Zij kunnen de komende jaren aangewend worden voor de vergroting van het publieksbereik in de vorm van het organiseren van de Gelderse Archeologische Dag. Wil de stichting hier actiever op inspelen of de andere doelstellingen actiever gaan uitvoeren dan zijn aanvullende gelden nodig. Mogelijkheden voor extra middelen zijn:

- Bijdrage deelnemer Gelderse Archeologische Dag (om de dag kostendekkend te maken)
- Bijdrage gastlocatie aan Gelderse Archeologische Dag (om de dag kostendekkend te maken)
- Projectsubsidie bij de provincie aanvragen
- Aanvragen ANBI-status en openstaan voor giften/donaties
- Aanschrijven fondsen: Martens van Sevenhoven Fonds, Fonds Cultuurparticipatie

Focus 2017-2018

Bovenstaande doelstellingen zijn teveel om in één keer te realiseren. We focussen ons op het publieksbereik en op de (hiervan afgeleide) basisactiviteiten (Gelderse Archeologische Dag en Gelderse Archeologische Kroniek). Voor 2017-2018 willen we de volgende onderwerpen concreet gerealiseerd hebben:

- Gelderse Archeologische Dag (Eelco Alink)
- Gelderse Archeologische Kroniek (Mieke Smit)
- Afspraken maken en vastleggen met de provincie Gelderland over de GAS-collectie (Marc Wingers)
- Artikel over geschiedenis GAS in Jaarboek Gelre 2018 (Jelle Vervloet)
- Gelderse Publieksprijs voor Archeologie (met of zonder Wartena-penning; Roel Kramer)
- Verbetering PR (Facebook, Twitter; wie?)